

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ANALÝZA VYUŽITÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK

Chroustovice

Městys:

Chroustovice

Místní části

Mentour, Lhota u Chroustovic, Poděčely, Městec, Holešovice a Březovice

Kontaktní adresa:

Úřad městyse

Náměstí Josefa Haška 93

538 63 Chroustovice

Vyhotovení

2021

Zpracovatel:

Svazek obcí Košumberska nám. Plk. Josefa Koukala 1, 538 54 Luže

Analýza vznikla v rámci projektu

Efektivní veřejná správa obcím mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Název projektu:

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

Obsah

1. Kulturní památky	6
1.1. Zámek areál	6
1.2. Jz budova předzámčí	6
1.3. Jv budova předzámčí	7
1.4. Sz budova předzámčí	7
1.5. Sv budova předzámčí	7
1.6. Kamenné mostky	8
1.7. Ohradní zeď s branou	8
1.8. Fara objekt	8
1.9. Fara areál	9
1.10. Sloup se sochou P. Marie	9
1.11. Zámek objekt	10
1.12. Park	11
1.13. Oplocení parku	12
1.14. Rozcestník	12
1.15. Most jižní II	13
1.16. Most jižní I.	13
1.17. Kostel sv. Jakuba Většího	14
1.18. Maštale	14
1.19. Domek a sklípek	15
1.20. Chlévy	15
1.21. Zámek- areál	16
1.22. Zámek-objekt	17
1.23. Sýpka	18
1.24. Socha sv. Jana Nepomuckého	18
1.25. Mohylník, archeologické stopy	19
1.26. Stodola	19
1.27. Ochranné pásmo nemovité kulturní památky, zámku čp. 1 v Chroustovicích	20
2. Ostatní pamětihodnosti místních částí	20
3. Pamětihodnosti v Městysi Chroustovice	24
3.1. Mapa památek Chroustovic a místních částí	25
4. Místa pro trávení volného času	26
4.1. Kalkulace odpočinkového místa bez altánu	26
5. Dotazníkové šetření	27
6. Závěr	29

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Název projektu:

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

Název projektu:

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

Úvod

Kulturní památka je důkazem historického vývoje pro všechny obce a města. Pro její hodnoty umělecké, vědecké, technické a revoluční je kulturním dědictvím pro celé generace. S využitím kulturních památek také souvisí volný čas lidí, také více turistů vyhledává přírodní cestovní ruch (procházky, pěší turistika, cykloturistika, pozorování krás přírody, prohlídky pamětihodností atd.) A proto je nutné klást důraz na zapojení i pamětihodností v místních částech.

Hlavním cílem této analýzy je vytvořit přehled kulturních památek a místních pamětihodností. Poukázat na místa odpočinku v obci, popřípadě vytvořit kalkulaci potřebných investic na vybudování nového místa odpočinku, které v obci chybí. Cílem dotazníkového šetření je zjistit názory a potřeby občanů.

1. Kulturní památky

V Chroustovicích se nachází 27 kulturních památek zapsaných v kulturním katalogu.

1.1. Zámek areál

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Obrázek č.1 Zámek areál

Barokní zámek z 2.pol.17. stol., postavený na místě starší tvrze, významně rokokově upravený v l. 1779-1780, spolu s čestným dvorem a areálem francouzského parku náleží k výtvarně nejpozoruhodnějším dispozicím české barokní architektury. Ústředním objektem je trojkřídlý, jedno-až dvoupatrový zámek s reprezentativním zahradním schodištěm při jižním průčelí. Východní stranu vnitřního nádvoří uzavírá oplocení, odkud se schází schodištěm do parku. Před severním průčelím je vybudováno rozlehlé čestné nádvoří.

V ose čestného dvora je na severu situována hlavní empírová vjezdová brána. Jižně před zámkem se nachází park s úpravou francouzského typu. V hlavní parkové ose vycházející ze středu zámeckého průčelí, jsou umístěny dva mostky, překlenující ramena Novohradky. Areál uzavírá oplocení s branou. Na jižní parkovou osu navazuje ještě alej a pravidelně vysazená, nyní přerostlá bažantnice. Severovýchodně vedle předzámčí leží hospodářský dvůr s již narušenou souměrností.¹

1.2 Jz budova předzámčí

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872,

Jedno ze čtyř křídel barokního čestného dvora, tvořících reprezentativní přístup k zámku. Přízemní křídlo s arkádou do nádvoří ukončuje patrový pavilon s mansardovou střechou. Dvoukřídlá, převážně přízemní stavba na půdorysu L, navazující na severozápadní schodiště zámku, otevřená arkádou do čestného nádvoří a ukončená patrovým pavilonem s mansardovou střechou. Dispozice jedno až dvoutraktová, převážně zaklenutá, v jižním křídle zrušený prostor kaple se zrcadlovou klenbou a iluzivní štukovou výzdobou.

Obrázek č.2 Jz budova

Koncovým pavilonem prochází obezděný vodní kanál, který před nádvorním průčelím překračuje jeden ze tří kamenných mostků. Je to valitní jednoduchá barokní architektura, významná zejména jako součást zámecké kompozice, s dominantou v čestném dvoře.²

¹ <https://www.pamatkovykatalog.cz/zamek-19289400>

² <https://www.pamatkovykatalog.cz/jz-budova-predzamci-19289938>

Obrázek č.1,2 <https://www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext>

1.3. Jv budova předzámčí

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872,

Obrázek č.3 Jv Budova Předzámčí

Jedno ze čtyř křídel barokního čestného dvora, tvořících reprezentativní přístup k zámku. Přízemní křídlo s arkádou do nádvoří ukončuje patrový pavilon s mansardovou střechou. Dvoukřídlá, převážně přízemní stavba, navazující na SV schodiště zámku, tvoří v drobnostech se lišící zrcadlový obraz JZ budovy předzámčí, i provedením, nátěrem a dispozicí. Střecha je na patrové části mansardová a na zbytku sedlová.³

1.4. Sz budova předzámčí

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Obrázek č.4 Sz budova předzámčí

Jedno ze čtyř křídel barokního čestného dvora, tvořících reprezentativní přístup k zámku. Přízemní křídlo ukončuje přízemní čtvercový pavilon s mansardovou střechou. Dvoukřídlá, převážně přízemní stavba, vymezující čtvrtinu obvodu čestného dvora, tvořící symetrický protějšek severovýchodní budovy. Stavba je složena na severu z nárožního pavilonu s vysokou mansardovou střechou, dále z úzkého křídla vybíhajícího k jihu a na něj navazujícího křídla širokého čtvrtkruhového půdorysu, obojí s průběžnou sedlovou střechou.

Celý útvar respektuje architektonický aparát zámku s plochou bosází a pilastry, včetně jednotného barevného řešení. Koncový pavilon spolu se svým protějškem vymezuje průčelí dvora s vjezdovou branou. Interiér by upraven po 20.století.⁴

1.5. Sv budova předzámčí

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Obrázek č. 5 Sv. budova předzámčí

Jedno ze čtyř křídel barokního čestného dvora, tvořících reprezentativní přístup k zámku. Přízemní křídlo ukončuje přízemní čtvercový pavilon s mansardovou střechou. Zrcadlový obraz SZ budovy čestného dvora. Stavba je složena na severu z nárožního pavilonu s vysokou mansardovou střechou, dále z úzkého křídla vybíhajícího k jihu a na něj navazujícího křídla širokého čtvrtkruhového půdorysu, obojí s průběžnou sedlovou střechou.

Celý útvar respektuje architektonický aparát zámku s plochou bosází a pilastry, včetně jednotného barevného řešení. Koncový pavilon spolu se svým protějškem vymezuje průčelí dvora s vjezdovou branou.⁵

³ <https://www.pamatkovykatolog.cz/jv-budova-predzamci-19290079>

⁴ <https://www.pamatkovykatolog.cz/sz-budova-predzamci-19290000>

⁵ <https://www.pamatkovykatolog.cz/sv-budova-predzamci-19290154>

1.6. Kamenné mostky

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Obrázek č.6 Kamenné mostky

Tři barokní kamenné obloukové můstky s kamenným balustrovým zábradlím, překonávající vodní kanál před zámeckým průčelím v čestném dvoře. 1. pol. 18. století. Na středním můstku vročení 1763. Čestným nádvořím protéká ve směru východ-západ jedno z ramen Novohradky, které má zde podobu umělého kanálu s obezděnými rovnými břehy, ukončenými profilovanými kamennými obrubami v úrovni terénu. Vodní kanál na čestném

nádvoří před zámek překonávají nízkými stlačenými oblouky tři barokní kamenné můstky s výrazně modelovanými kamennými zábradlími. Krajní můstky mají zábradlí jen z jedné strany, neboť se přimykají k fasádě budov předzámčí. Silně stlačenou klenbu můstku lemuje na průčelí profilovaná archivolta. Vlastní zábradlí o výšce 90 cm, opisující zakřivení klenby, vymezují po bocích a uprostřed půdorysně odstupňované hranolové pilíře s tektonickým členěním na hladký sokl, dřík a abakus. Krajní pilíře jsou půdorysně modelované do čtvrtkruhu s vykrajovanými hranami. Mezi pilíři jsou vsazena na sokl balustrová pole se čtyřbokými balustrami.⁶

1.7. Ohradní zeď s branou

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 14796/6-875

Obrázek č.7 Ohradní zeď s branou

Brána v ohrazení tvoří charakteristický doplněk barokního farního celku a reprezentativní prvek vjezdu do dvora. Nevysoká ohradní zeď vymezující obdélný pozemek farního dvora a spojující budovy po jeho obvodu. Zdivo smíšené, převážně kamenné, omítky opadané. Mezi farou a hospodářskou budovou v omítaném úseku zdi je vložena kulisová brána tvaru edikuly, s půlkruhově uzavřeným průjezdem a nízkým trojúhelným frontonem. Ostění stojící na patečních sešikmených kamenech má náběžní pásy v patě záklenku. Vrata jsou dřevěná, dvoukřídlá a ve spodní části plně šikmo bedněná. V horní s laťovou mříží a šikmými vzpěrami.⁷

1.8. Fara objekt

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 14796/6-875

Obrázek č.3,4,5 www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

⁷ <https://www.pamatkovykatalog.cz/ohradni-zed-s-branou-19291289>

Obrázek č.6,7,8 www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

Obrázek č.8 Fara

Jednopatrová pozdně barokní farní budova z roku 1783, průčelí zdobené rokokovou plastikou Jana Nepomuckého. Průčelí je členěno obdélnými dvoukřídlými okny. V přízemní části rizalitu původní dva vchody-zachovány obdélné portály s ušima. Jeden částečně zazděn a v úrovni 1. patra rizalitu mezi okny situována nika zdobená štukováním s polychromovanou plastikou sv. Jana Nepomuckého s krucifixem v pravé ruce a palmovou ratolestí v levé ruce.

Pod nikou je železný kovaný nástavec s lucernou. Ve štítu (tympanonu) sdružený korunovaný znak Kinských a kolem je štuková výzdoba s motivem dubových větví. Nová omítka je základ okr a prvky šedé. Střecha je valbová, krytina-bobrovky. Okna v přízemí jsou opatřena ozdobnými kovanými mřížemi. Ohrazení s branou a hospodářská budova tvoří a vymezují vhodné prostředí památky.⁸

1.9 Fara areál

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 14796/6-875

Jednopatrová budova z roku 1783, průčelí zdobené rokokovou plastikou Jana Nepomuckého. Umělecko-historicky hodnotná architektura, současná s úpravou zámku. Brána v ohrazení tvoří charakteristický doplněk památky. Areál tvoří šířkově orientovaná patrová budova fary s průčelím orientovaným do ulice, vpravo od průčelí je v ohradní zdi situována brána a dále vpravo štítově orientovaná hospodářská budova. Pozemek kromě této budovy ohraničuje i nevysoká převážně kamenná zeď s opadanými omítkami.⁹

Obrázek č. 9 Fara objekt

1.10. Sloup se sochou P. Marie

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 21741/6-874

Obrázek č.10 Sloup se sochou P.Marie

Kamenný sloup s plastikou Panny Marie Immaculaty z r. 1752, je příkladem typu světeckého sloupu, využívajícího běžných dobových kompozičních schémat. Dílo dobré výtvarné úrovně dotvářející prostor návsi bylo postaveno jako doklad zbožnosti. Kamenný sloup s plastikou datovaný do roku 1752. Chronogram uvádí r. 1853. Znovu postaven r. 1804 poté, co byl povalen vichřicí. V roce 1992 byl sloup se sochou poškozen při autohavárií padajícím sloupem el. vedení.

V témže roce sochu restauroval restaurátor M. Šonka. Socha P. Marie v řasnatém rouchu, tvořícím hluboký záhyb pod levou rukou. Hlavu má pokrytou rouškou spadající na ramena. Postava je prohnutá s rukama sepjatými na prsou. Socha je situována na osmibokém sloupu kónicky se zužujícím, na jehož tabernáklu stojí svěťice. Sloup je umístěn na trojdílném podstavci. Spodní část tvoří třístupňová

⁸ <https://www.pamatkovykatolog.cz/fara-19291240>

⁹ <https://www.pamatkovykatolog.cz/fara-19291143>

podesta čtvercového tvaru, na ní je usazen kvadratický sokl. V horní části stupňovitě fazetován, na něho nasedá hranolový kvádr s vyrytými nápisy.¹⁰

1.11.Zámek objekt

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Trojkřídlý, rokokově upravený zámek s mansardovými střechami, obracející se do parku rizalitem s monumentálním schodištěm. Reprezentativní interiéry jsou vybaveny bohatou štukovou výzdobou. Na místě starší tvrze barokní je dnes trojkřídlá budova. A z druhé poloviny 17. století je upravená rokokově. Zámek je jednopatrová, rokokově upravená trojkřídlá budova s mansardovými střechami, která obklopená parkem a je přístupná od severu čestným nádvořím.

Obrázek č.11 Zámek objekt

Obě hlavní průčelí jsou pravidelně komponovaná a gradují uprostřed dvoupatrovými rizality. Severnímu rizalitu dominuje mohutný pískovcový edikulový portál s půlkruhovým vjezdem a zdvojenými toskánskými sloupy po stranách, které nesou nad úseky klasického kladí balkon s dekorativním mřížovým zábradlím a postranními pilíři s figurálními plastikami. Zahradnímu průčelí dominuje prohnutý trojosý rizalit členěný pilastry ve vysokém řádu, završený trojúhelným štítem s aliančním korunovaným znakem Kinských, zapojeným do bohatého reliéfu s militáriemi. Hlavním akcentem průčelí otevřeného do parku je architektura složitě komponovaného víceramenného schodiště, které trojosou arkádou podpírá balkon před sálem v pianu nobile. Schodiště je opatřeno kamennými balustrádami, centrální kovanou mříží balkonu a bohatou sochařskou výzdobou. Nádvoří sevřené mezi zámeckými křídly je pravidelně komponované, opět s centrální gradací hmot a v přízemí podtržené prosklenou trojstrannou arkádou. Piano nobile členěné toskánskými pilastry se do dvora otevírá velkými segmentovými okny. Nádvoří, tvořící terasu nad terénem zahrady, je uzavřeno oplocením z kovových mřížových polí mezi zděnými pilíři a je přístupné zvenčí stočeným kamenným schodištěm. K severnímu průčelí zámku přiléhají po obou stranách křídla čestného dvora.

Zámek komponovaný jako celek s areálem parku náleží k výtvarně nejpozoruhodnějším dispozicím české barokní architektury. Cennými kompozičními prvky jsou arkádové nádvoří a zejména honosné zahradní průčelí s monumentálním dvouramenným schodištěm s balkonem a bohatě zdobeným rizalitem. K celkové hodnotě přispívají interiéry s bohatými štukovými stropy.¹¹

¹⁰<https://www.pamatkovykatalog.cz/sloup-se-sochou-p-marie-12273204>

Obrázek č.9,10 www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

¹¹ <https://www.pamatkovykatalog.cz/zamek-19289790>

Obrázek 11,12 www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

1.12 Park

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Původně barokní zámecká zahrada s pravidelnou kompozicí využívající vodní prvky fontány, kanálů a Novohradky s kamennými můstky. Centrální osa propojuje čestné nádvoří, zámecké schodiště, zahradu a bažantnici. Zahrada byla založena kolem r. 1780. V letech 1959 1964 bylo obnoveno a restaurováno pískovcové dvouramenné schodiště před jižním průčelím zámku, včetně jeho sochařské výzdoby. Obnova vlastní zahrady proběhla v letech 1966-1977.

Obrázek č.12 Park

Zámecký areál v Chroustovicích leží v úrodném východním Polabí, na jihovýchodním okraji obce, na obou březích řeky Novohradky, která jím protéká. Patří mezi zahrady pozdního baroka, charakterizované výraznou iluzivní složkou. Optický dynamismus se projevuje na centrální ose spojující čestné nádvoří, zámek, zahradu a bažantnici. Tato osa je často pravoúhle křížena sítí cest, ale i vodními příkopy i samotným upraveným řečištěm řeky Novohradky. Na čestném nádvoří přes vodní příkop jsou tři klenuté mostky, před jižním průčelím zámku je bazén s fontánou elipsovitého tvaru obložený pískovcem z roku 1976.

V zahradě přes Novohradku je železobetonový most. Na čestné nádvoří vede vstupní brána, s pilíři a zdobenými pískovcovými vázami. V oplocení směrem do bažantnice je dvoukřídlá vstupní vrata s brankami po stranách. Pilíře brány jsou zděné, omítané a ukončené krycími deskami s pískovcovými piniemi. Kanál uprostřed a po stranách je překlenut kamennými mostky s výrazně modelovanými kamennými zábradlími. Zahradní schodiště je komplikovaná, osově souměrná stavba v jádře obdélná a na bocích ustupující, prolamovaně ukončené části.

Horní terasa je dlážděna pískovcovými deskami. Zábradlí zdobí uprostřed vypjaté mřížové pole s korunovaným aliančním znakem Kinských. Na pilířích je sochařská výzdoba a v čele jsou čtyři skulptury s putti, dále dvě řady váz modelované boltcovými prvky, kombinovanými s květy růží. Čtyři mírně se lišící sousoší, 120 cm vysoká, pískovcová, skládající se vždy ze dvou putti na imaginárním útvaru z lokajů a boltců. Mezi západními budovami předzámčí je omítaná zeď krytá pískovcovými deskami, v ní půlkruhově zaklenutá branka v hladkém portálu s klenákem¹²

¹² <https://www.pamatkovykatolog.cz/park-6358729>

Obrázek č. 13 www.pamatkovykatolog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

1.13. Oplocení parku

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Architektonizované oplocení čestného dvora a parku s branami je kvalitní součástí celkové barokní architektonické koncepce areálu. Do čestného dvora zámku se vjíždí od severu osově komponovanou vstupní branou, situovanou mezi protilehlé nárožní pavilony budov předzámčí. Prostor mezi nimi vyplňuje subtilní dekorativní kované mřížové oplocení a v něm uprostřed pilířová brána s dvoukřídlými mřížovými vraty stejného provedení.

Obrázek č.13 Oplocení parku

Robustní hranolové pilíře s odsazeným nárožím mají mohutné okosené kamenné sokly, hladce omítané dřívky přerušené kordonovou římsovou a mohutné kamenné hlavice křížového typu s trojúhelnými frontony, provedenými zalomením bohatě profilované římsy. Uprostřed hlavic jsou na vlastních stylobatech postaveny dekorativní kamenné barokní vázy. Volnou východní stranu nevelkého vnitřního zámeckého nádvoří, tvořícího vyvýšenou terasu nad okolním terénem, uzavírá oplocení, tvořené zděnými pilíři a mezilehlými kovanými mřížovými poli na průběžném zděném soklu. Pilíře jsou hranolové, s mělce vystupujícími rámci, s kamennými římsovými hlavicemi, které nesou na krajích kamenné vázy. Mezi středními pilíři, na nichž jsou osazeny kamenné plastiky orlů, hledících do nádvoří, jsou v závěru schodiště, stáječícího se ze zahrady, vložena dvoukřídlá mřížová vrata stejného typu, jako mřížová pole.

Na jižní parkové ose směřující do bažantnice je park uzavřen pilířovou branou, k níž vede most přes Novohradku. Hranolové pilíře, s krátkými výběhy postranní zdi, mají zjednodušené provedení, odvozené z hlavní vstupní brány. Na kamenných okosených soklech spočívá hranolový dřív s odsazenými rohy, nesoucí kamennou křížovou hlavici s trojúhelnými fronty. Vrchol hlavic zdobí kamenné piniové šišky na stylobatech. Na hlavice jsou zavěšeny protáhlé omítkové čabraky. Mezi pilíři je vložena subtilní dekorativní kovaná mříž s dvoukřídlými vraty uprostřed, zavěšenými na litinové sloupky. Zbýlý obvod zámeckého pozemku má nesouvislé úseky ohradní zdi nebo modernějšího oplocení účelového charakteru.¹³

1.14 Rozcestník

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 104860

Pískovcový silniční rozcestník z konce 19. století, v podobě sloupu s ukazatelem směru a vzdáleností. Rozcestník je situován vlevo na odbočce na Městec a Uhersko, v samotném rohu rozměrné zatravněné plochy patřící k místní škole, pozadí tvoří stěna z thují. Zhotoven je z místního pískovce a vložené keramické části. Spodní díl rozcestníku je hladký jednoduchý válcový útvar, vysoký 95 cm o průměru 35 cm, bez jakéhokoliv zdobení či nápisů. Následuje střední část rozcestníku (keramická) obsahující vlastní „dopravní značení“. Tato část je

Obrázek č. 14 Rozcestník

¹³ <https://www.pamatkovykatalog.cz/oploceni-parku-2871763>

na čtvercové základně o rozměrech 35 x 35 cm, vysoká je pak 25 cm. Nápis z východu označuje směr „DO UHERSKA“, je napsáno „NÁDRAŽÍ“, dále pak šipka vedoucí daným směrem a vzdálenost „41 KM“. Z jižní strany je pak značení dvojí a sice nahoře nápis: „DO LUŽE“, pod ním vzdálenost „8,7 KM“ a šipka daným směrem. Dělicí čarou je pak oddělen nápis „DO HR. TÝNCE“, pod ním šipka a vzdálenost „6,7 KM“. Rozcestník je završen částí opět kruhového půdorysu vysokou 30 cm a v nejširší části o poloměru 45 cm. Tuto část obíhají dva plastické jemně profilované prstence. Završený je pak jednoduchou římskou a jehlancovou stříškou velice mírně vyspádanou. Vlastní nápisy nejsou do kamene vytesány, ale pouze napsány. V minulosti bylo evidentně zvykem rozcestník opatřovat různými nátěry (patrný jsou stopy po žluté, červené a růžové). Po restaurování vrácen i polygonální základový stupeň, do něhož je sloup zapuštěn. Hodnotný doklad historického značení cest z konce 19. století, autenticky zachovaný a v Pardubickém kraji zřejmě jediný na svém původním místě. Ojedinělý doklad rozvoje sídelní krajiny v kontextu s výstavbou nové silniční sítě.¹⁴

1.15. Most jižní II

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Novodobě upravený most, tvořící historickou a funkční součást parkové kompozice. 19. století, opraven ve 20. století. Druhý jižní most zřízený na hlavní parkové ose, před jižní branou, umožňující přístup od bažantnice. Zděný jednoobloukový most, cihelný, nahrubo omítaný. Segmentový oblouk je vzepjatý mezi nábrežní pilíře zčásti již betonové. Boky vymezují plně zděné parapety, na koncích vyhnuté směrem ven, kryté kamennými deskami.¹⁵

Obrázek č.15 Most jižní II

1.16 Most jižní I.

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50488/6-872

Novodobě upravený most, tvořící historickou a funkční součást parkové kompozice. První jižní most překonávající uměle upravené koryto Novohradky na hlavní parkové ose. Nábrežní pilíře z velkých pískovcových kvádrů, nesou přímou mostovku z ocelových profilů, plechu, asfaltu a štěrkového posypu. Subtilní kovové zábradlí je po stranách vymezené původními, asi 140 cm vysokými kamennými hranolovými pilíři, jednoduše profilovanými a členěnými vystupujícími poli s diamantovým motivem. Kamenné hlavice mají ploché

stanové zakončení. Obnoven ve 20. století.¹⁶

Obrázek č. 16 Most Jižní I

¹⁴ kulturní památka rejst. č. ÚSKP 104860

¹⁵ <https://www.pamatkovykatalog.cz/most-jizni-ii-2871771>

Obrázek č.14,15 www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

¹⁶ <https://www.pamatkovykatalog.cz/most-jizni-i-2871767>

1.17. Kostel sv. Jakuba Většího

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 26652/6-873,

Obrázek č. 17 Kostel sv. Jakuba Většího

Barokní jednodílná stavba z roku 1774 se sálovým prostorem a průčelní hranolovou věží. Výrazná pozdně barokní architektura se slohově kvalitním rokokovým zařízením. Při jižní straně presbyteria ze severní strany oratoř. Před západním průčelím kostela přestavěna dvoupatrová věž. Hlavní vchod do kostela je při západním průčelí pravoúhlý s ostěním s ušima a kapkami, nad portálem je segmentová římsa a polokruhovitě zaklenuté okno centrálně umístěné. Z boku jsou pouze slepá segmentová okna v hmotě věže. Na úrovni 1. patra věže probíhá hlavní mohutná fazetová římsa. Horní patro věže prolomeno rovněž okny s polokruhovitým zaklenutím se zdůrazněným středovým klenákem. Korunní římsa nad hodinami rovněž segmentově prohnuta a profilovaná. Střecha lodi je při východní a západní straně ukončena barokním štítem s vazami a kulovitými čůčky na jejich vrcholu.

Severní bok lodi je členěn ve třech okenních osách a malým bočním vchodem s jednoduchým portálem. Střechu nad věží tvoří šestiboký jehlan s kulovitou čůčkou a křížem-krytina plechová. Střecha nad lodí je sedlová, nad oratoří a sakristií pultová, kryta plechovými šablonami (nová). Nad presbytářem lucerna s makovicí.¹⁷

1.18 Maštale

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 10265/6-5723

chlévů

Obrázek č.18 Maštale

Křídlo kolmo uzavírající budovu chlévů, v obdobném stavebním provedení, v interiéru s klenutou velkoprostorovou stájí. Součást areálu šlechtického statku hraběte Kinského, založeného na místě bývalé tvrze. Vznik asi v 60.l. 19.stol., 1924 součást zbytkového velkostatku. Na severním konci objektů chlévů je kolmo přistavěn objekt maštale, tvořící s chlévy jeden kompaktní celek, neboť se opět jedná o jednopodlažní budovu se sedlovou střechou, přičemž úroveň hřebene i okapu je stejná jako u budovy

Interiér tvoří stájové prostory zastropené cihelnými valenými klenbami s poměrně nízkým klenebním obloukem. Tyto klenby zde tvoří 3 pole, jež jsou opírané do kolmo jdoucích obloukových průvlaků podpíraných pilířky. Vzniká tak velkoprostorová stáj, kde jsou jednotlivá stání dělená pouze ocelovým zábradlím. Podlaha cihelná dlážděná. Severní průčelí objektu maštale je v podstatě shodné s východním průčelím objektu chlévů, pouze zde chybí členění způsobené vystupujícími opěrnými sloupy.

Taktéž i krovy a krytina jsou zcela shodné s objektem chlévů. Exteriér má historizující úpravu. Západní průčelí objektu tvoří štít, který má v přízemí ve své ose vstup v pískovcovém, lehce profilovaném segmentovém ostění, dveře s nadsvětlíkem. Po straně pak se nacházejí okenní otvory, které však jsou

¹⁷ <https://www.pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-jakuba-vetsiho-12273309>

Obrázek 16,17 www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

předělány v novodobém stylu. Nade dveřmi v ose průčelí se nacházejí dvě úzká okénka, po obou stranách vedle nich pak po jednom kruhovém větracím otvoru do půdního prostoru. Celý štít je ukončen zazubenou římsou. Pod opadanou omítkou je dobře patrné, že přízemí objektu je vyzděno z opuky, štít v úrovni půdy je pak cihelný. K tomuto průčelí je pak přistavěna nízká přízemní hmota vrátnice, pravděpodobně z let 60. našeho století. Jižní průčelí je v podstatě shodné s průčelím severním. Rozdíl zde tvoří pouze dva vstupní otvory v pískovcovém, lehce profilovaném ostění, s nízce klenutým nadpražím, jelikož výplně jsou novodobé konstrukce.¹⁸

1.19 Domek a sklípek

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 10265/6-5723

Přízemní zděný domek s valbovou střechou, snad barokního původu, s nedalekým zapským sklípem představují historicky podmíněnou funkční součást areálu vrchnostenského dvora. Nachází se v jižní části, interier je plochostropý a fasády jsou nezajímavé. Domek a sklípek jsou součástí areálu šlechtického statku hraběte Kinského, založeného na místě bývalé tvrze.¹⁹

Obrázek č.19 Domek a Sklípek

1.20 Chlévy Březovice

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 10265/6-5723

Zděná podélná budova chlévů na severní straně hospodářského dvora zámku, z 60. let 19. století, v historizující úpravě s polopatrem a středním rizalitem, upravená po požáru r.1952, kdy zanikly dekorativní dřevěné prvky štítu. Ze severní strany navazují na nejstarší část obytné budovy chlévní prostory. Jedná se o přízemní, cca 70 metrů dlouhou budovu s vystupujícím středním rizalitem, upraveným do štítu. Zastřešení je provedeno sedlovou střechou, krytou francouzskými taškami, klempířské prvky jsou provedeny nově. Budova pochází pravděpodobně z roku 1869. V roce 1952 však vyhořela, krovy a střecha jsou proto novodobé. Celý objekt je rozdělen na 21 klenebních polí, které jsou zastropeny nízkými cihelnými plackami, rozepřenými do opěrných oblouků, které jsou nesené pilířky. Podlaha je v celé budově cihelná. Východní průčelí je členěno pilířky vystupujícími z roviny fasády na 21 polí.

Obrázek č. 20 Chlévy

V každém poli je po jednom otvoru okenním v přízemí a nad ním 3 úzké větrací průduchy do půdního prostoru. Po celé délce průčelí je možno spatřovat kordonovou římsu, tvořenou cihlami kladeny pod úhlem 45 stupňů k rovině líce fasády, tzn. že hrany cihel vytvářejí jakousi ozubenou linku.

¹⁸ <https://www.pamatkovykatolog.cz/mastale-17826118>

Obrázek 18,19 www.pamatkovykatolog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

¹⁹ <https://www.pamatkovykatolog.cz/domek-a-sklipek-17826191>

Západní průčelí je v podstatě řešeno shodně s průčelím východním. Ve střední části však vystupuje asi 4 metry před rovinu průčelí rizalit, upravená do štítu, jehož přízemí je již zcela předěláno novodobými zásahy. Ve vlastním štítu je pak několik větracích otvorů do půdního prostoru a celý štít byl zdoben dřevěnými prvky, které však vzaly za své při požáru roku 1952. Součástí areálu šlechtického statku hraběte Kinského, založeného na místě bývalé tvrze. Doklad vývoje hospodářského dvora zámku a součást velkostatku a jeho významu ještě v 2. pol. 19. století.²⁰

1.21. Zámek-areál Březovice

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 10265/6-5723

Obrázek č.21 Zámek areál

Šlechtický statek hraběte Kinského založený na místě bývalé tvrze, dokládá vývoj venkovského panského sídla v přímé návaznosti na hospodářský dvůr až po jeho ryze hospodářské využití úpravou na velkostatek. Odráží běžnou úroveň dobové architektury. Šlechtický statek hraběte Kinského původně asi se 450 ha půdy, založený na místě bývalé tvrze. Po roce 1924 byl jako zbytkový statek cca 80 ha odkoupen bývalým správcem.

Od roku 1948 je neudržován a využíván k zemědělské výrobě socialistických organizací. Dnes v rámci restituce navrácen původním vlastníkům.

Areál zámku tvoří dvorec na zhruba čtvercovém půdorysu. V jihovýchodním rohu stojí budova zámku, na ni k severu navazují chlévy, lemující východní stranu dvora, severní stranu uzavírají sýpka a maštal oddělené vjezdem, na západě stojí stodola, k níž na jihozápadě přiléhají hospodářské budovy, sice barokního původu, avšak zcela znehodnocené množstvím přestaveb zejména ve 20. století. Z památkového hlediska jsou nezajímavé. V jižní části areálu mimo hlavní dvorec se nachází malý domek, též barokního původu. Poblíž domku se nachází v zemi zapuštěný sklípek. Na jihu pod obytnou budovou se nacházejí kamenné terasy a zbytky ohradní zdi. Šlechtický statek hraběte Kinského založený na místě bývalé tvrze a památkově nejcennějšími součástmi jsou budova zámku a sýpky. Ostatní budovy dotvářejí historické prostředí zámku a dokládají vývoj venkovského panského sídla v přímé návaznosti na hospodářský dvůr. až po jeho ryze hospodářské využití úpravou na velkostatek, vyvíjející se v závislosti na prosperitě sídla a odrážející běžnou úroveň dobové architektury.²¹

²⁰ <https://www.pamatkovykatalog.cz/chlevy-17826164>

Obrázek 20,21 www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

²¹ <https://www.pamatkovykatalog.cz/zamek-17825717>

Obrázek č.22 www.pamatkovykatalog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

1.22. Zámek-objekt

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 10265/6-5723

Malý venkovský zámeček, údajně na místě tvrze z 15. století, zapojený do hospodářského dvora, se dochoval v přestavěné podobě z 3. čtvrtiny 19. století. Zachovány klenuté sklepy patrně ze starší dispozice. Vlastní obytná část tvoří malý venkovský zámeček a sestává z několika vývojově nestejně starých částí, o čemž vypovídá mimo jiné i rozdílný způsob zastropení. Obytná část je dvoupatrová stavba ze smíšeného zdiva (převažuje opuka) s historizující úpravou fasády a nárožní věžičkou, zastřešená valbovou střechou.

Obrázek č.22 Zámek-areál

Krytina je keramická _ francouzské tašky, doplněná novými klempířskými konstrukcemi. Severní průčelí budovy je tříosé. V přízemí zleva v ose 1. je umístěn vstup, který tvoří novodobé dveře v kamenném, lehce profilovaném ostění, před nimiž vyrovnává výškový rozdíl podlahy přízemí terénu 5 pískovcových stupňů. V ose 2. je umístěno čtyřtabulkové okno, osázené v lící fasády. V ose 3. byl původně otvor okenní, dnes jsou zde osázeny novodobé dveře. V 1. patře se v 1. a 2. ose nacházejí okna osmitabulková osázená v lící fasády. Výplň otvoru osy č. 3 tvoří okno čtyřtabulkové osázené v lící fasády. Tato osa je však oproti původnímu stavu posunuta asi o 1 metr směrem vlevo (z důvodu změny vnitřní dispozice).

Římsa hlavní, která uzavírá celé průčelí je provedena v romantickém stylu. Západní průčelí obytné budovy je tříosé. V přízemí výplň otvoru 1. osy tvoří okno osmitabulkové, v ose se nachází dvojice oken čtyřtabulkových, nad nimiž je ve fasádě proveden erb rodu Kinských a datování REN.1869. Ve 3. ose se nachází okno čtyřtabulkové. V 1. patře tvoří výplň otvoru v ose 1. okno čtyřtabulkové, v ose 2. je to, podobně jako v přízemí, dvojice oken čtyřtabulkových a v ose 3. pak okno osmitabulkové. Všechna okna západního průčelí jsou osázena v lící fasády. Dále je průčelí zdobeno římskou hlavní i kordonovou viz průčelí. Vlevo na nároží jsou ještě kromě toho patrné stopy po nárožním armování, které se však již nedochovalo. Na pravém nároží se nachází malá věžička kruhového půdorysu, jejíž celá plocha fasády byla zdobena pásovou rustikou, římsy viz průčelí severní. V přízemí věžičky se nachází 1 otvor okenní s novodobou výplní v patře pak 3 okna šestitabulková. Jižní průčelí je šestiosé. Všechna okna jsou dvojí a osázena v lící fasády. V osách 5. a 6. se nacházejí malá sklepní okénka opatřená ortogonálně se protínajícími mřížemi. Zdobení průčelí římsami je stejné jako u průčelí severního. Z řady barevných nátěrů, kterými bylo toto průčelí opatřeno byly zjištěny následující: okr, zelená, okr, okr. Východní průčelí: je pětiosé, v přízemí osy 1. a 2. představují pouze niky-slepé okenní otvory. Rovněž tak i osy 3., 4. a 5. jsou obdobné niky velikosti okenního otvoru, v jejich horní části však byla proraženy otvory pro osazení malých dvoudílných okének opatřených ortogonálně se prolínajícími mřížemi. V 1. patře jsou výplně shodné s výplněmi v přízemí, pouze v ose 2. navíc osazeno okno čtyřtabulkové v lící fasády.²²

²² <https://www.pamatkovykatolog.cz/zamek-17825911>

1.23 Sýpka

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 10265/6-5723

Obrázek č. 23 Sýpka

Zděná podélná patrová sýpka se sedlovou střechou, barokního původu, tvoří obvodové vymezení části dvora zámku. Technická stavba s barokní tesařsky zdobenou sýpkovou konstrukcí, charakteristická součástí venkovských vrchnostenských dvorů. Na objekt maštale navazuje objekt sýpky. Oba objekty jsou však navzájem odděleny asi 15 metrů dlouhou prolukou, která tvoří vjezd do areálu dvora.

Sýpka je barokního původu, zděná z opuky, štíty v úrovni patra jsou cihelné. Mladší část objektu má betonovou podlahu, stropy trémové. Tyto trámy jsou ve střední části uloženy na dvou průvlacích podpíraných svislými sloupky. V části starší pak je podlaha stejně jako stropy dřevěná prkenná. Stropní trámy jsou uprostřed podepřeny jedním průvlakem uloženým na třech zdobených dřevěných sloupcích. Po dřevěném žebříkovém schodišti vystoupíme do patra, kde se opakuje tentýž interiérový jako v přízemí. Výše potom je půdní prostor. Krov tvoří vaznicová soustava nesená ležatou stolicí. Krytina byla původně břidlicová, dnes je k zastřešení použit vlnitý eternit. Objekt je částečně podsklepen, sklep však nepřístupný. Objekt sýpky je zastřešen sedlovou střechou. Severní a jižní průčelí objektu je členěno malými nízkými okenními otvory, typickými pro budovy hospodářského charakteru. V jižním průčelí jsou kromě toho umístěny ještě tři vstupní otvory v pískovcovém, lehce profilovaném ostění, z nichž dva mají nadpraží obloukové, níže klenuté, třetí pak nadpraží rovné. Východní štítové průčelí má v 1. a 2. patře vždy po dvou otvorech nízkých jako v průčelí S a J, výše potom se nachází několik otvorů úzkých, sloužících k větrání. Přechod zdi štítu a střechy objektu je řešen římsou profilu lysis. Před štít je přestavěn novodobý dřevník. Západní štítové průčelí tvoří až do úrovně hlavní římsy zdvo kamenné, výše pak zdvo z pálených cihel K průčelí přistavěna novodobá kůlna dřevěné konstrukce, krytá vlnitými eternitovými šablonami.²³

1.24 Socha sv. Jana Nepomuckého

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 29084/6-4687

Obrázek č.24 Socha sv. Jana Nepomuckého

Barokní světecká socha z r. 1729, na okraji vsi při odbočce z hlavní silnice k zámku v Březovicích. Jedna ze soch vzniklých brzy po svatořečení (19.3.1729) Jana Nepomuckého. Doklad barokní urbanizace krajiny a religiozity donátora. Jedna z prvních soch vzniklých po svatořečení (19.3.1729) Jana Nepomuckého. Významný kulturní bod sídla Březovice.

U hlavní silnice Chrudim-Vysoké Mýto pod skupinou

starých stromů stojí na vysokém soklu volutovém, socha sv. Jana Nepomuckého. Postava v životní velikosti, pokrčená pravá noha, světec oblečen v řeholní roucho. Pravá ruka směřuje k zemi, levá vzpažena vzhůru. Kolem hlavy svatozář. Pravá ruka směřující k zemi drží kvadrátek, levá ruka v pokrčení,

²³ <https://www.pamatkovykatolog.cz/sypka-17825994>

Obrázek 23,24 www.pamatkovykatolog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

je do ní vsazen kovový zlatený kříž. Do ramen je vsazen kovový nimbus s pěti šesticípými hvězdami, též zlateno.²⁴

1.25 Mohylník, archeologické stopy

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 38474/6-810

Soubor žárových mohyl pohřebiště pravděpodobně z doby hradištní (600-1200 n.l.), rozptýlených v lese. Archeologická lokalita. Doba hradištní (600-1200 n.l.) - tato datace je pouze pravděpodobná, neboť mohylové útvary nebyly zkoumány a povrchovým sběrem se nepodařilo získat žádný datovací materiál. Nelze dokonce vyloučit, že jde o zaniklou středověkou vesnici a mohylovité útvary jsou pozůstatky zaniklých domů. 16 mohyl kruhového a oválného tvaru rozptýlených v lese severně až severovýchodně od cesty od Holešovic do Městce. Mohylový násyp některých z nich je snesen, na několika mohylách jsou patrné vkopy. Výrazně ohroženy jsou mohyly na jihovýchodním okraji lesíku, a to zde založeným smetištěm.²⁵

Obrázek č. 25 Mohylník

1.26 Stodola

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 10265/6-5723

Dlouhé křídlo vysokých zděných stodol, v patře s bedněnými výplněmi, ohraničující areál hospodářského dvora na západní straně. Stodoly tvoří dlouhé křídlo na západní straně dvora, na kamenné podezdívce, vyrovnávající terén. Mají pilířovou konstrukci s vyzdívanými stěnami v přízemí a bedněnými v podkroví, pilíře tvoří pravidelný rastr podélných průčelí. Výrazný přesah ploché sedlové střechy je podepřen rastrem šikmých dřevěných vzpěr. Do dvora vede několik vjezdů, odpovídajících zřejmě vnitřnímu členění.

Vjezdy byly uzavřeny dřevěnými posuvnými vraty. Štítová stěna má základní členění stěn pozměněné o zvýšené o polopatro, v němž se pohledově uplatňují půlkruhová větrací okna s cihelnými mřížovými výplněmi. Plocha štítu je opatřena bedněním. Na zadní podélné stěně stodol se po bocích cihelných výplní uplatňují svislé větrací štěrby.²⁶

Obrázek č. 26 Stodola

²⁴ <https://www.pamatkovykatolog.cz/socha-sv-jana-nepomuckeho-16014942>

²⁵ <https://www.pamatkovykatolog.cz/mohylnik-archeologicke-stopy-19286531>

²⁶ <https://www.pamatkovykatolog.cz/stodola-17836597>

Obrázek č. 25, 26 www.pamatkovykatolog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

1.27 Ochranné pásmo nemovité kulturní památky, zámku čp. 1 v Chroustovicích

2. Ostatní pamětihodnosti místních částí

Březovice	
	Je zde malý venkovský zámek na místě tvrze z 15.století. Je to dvoupodlažní stavba s nárožní věžičkou, střecha je valbová s pálenou krytinou. Původně venkovské panské sídlo, později pro hospodářské využití, od 50 let zemědělská organizace v roce 1952 vyhořel a po roce 1989 restituován. ²⁷
Poděčely	
	Kříž , nebo též pouze kříž , křížek je nejčastější drobnou památkou v krajině. Jedná se o geometrický obrazec ze dvou úseček či obdélníků, v terénu pak z hranolů, které svírají pravý úhel a dělí tak jednu z úseček vedví. Historie symbolu je již předkřesťanská. ²⁸
Lhota u Chroustovic	
	Zděná kaplička na návsi má obdélníkový půdorys uzavřený apsydou s kamenným soklem. Čelní pohled je zvýrazněn trojúhelníkovým zděným štítem nad hlavní římsou s výrazným křížem v paspartě s letopočtem 1887. Vstupní plné dvoukřídlé dřevěné dveře jsou zdobené šambránou Boční stěny jsou prolomeny dvěma barokními okny zdobenými paspartou. Sedlová střecha je kryta novodobými voštinami s dřevěnou oplechovanou zvoničkou završenou křížkem. Kaplička prošla rekonstrukcí v roce 2010. ²⁹

²⁷ [https://cs.wikipedia.org/wiki/B%C5%99ezovice_\(Chroustovice\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/B%C5%99ezovice_(Chroustovice))

²⁸ <https://pamatkovykatolog.cz/socha-sv-jana-nepomuckeho-16014942>

Obrázek č.27-32 www.pamatkovykatolog.cz/soupis/podle-relevance/1/seznam/?h=chroustovice&fulltext

²⁹ https://cs.wikipedia.org/wiki/Lhota_u_Chroustovic

Obrázek č.30 Kříž

Pamětní kříž

Materiál tvoří opracovaný kámen, často žula nebo pískovec. U novějších památek jsou části spojeny kovovým drátem či šroubem. Novodobé kamenné kříže mívají zvlášť část pro základnu, podstavec (sokl), někdy nástavec a samotný kříž. Přední plocha podstavce či nástavce bývá zdobena rámováním, někdy je zde vytesán letopočet, iniciály, grafický symbol (srdce, kříž, meč) později i delší texty

Holešovice

Obrázek č.31 Ocelový kříž

Kříž stojící vedle kaple sv. Jana Nepomuckého je vyroben z opracovaného kamene se zobrazenou P.Marií a s nápisem-Blahoslavení jsou od této chvíle mrtví, kterýž v Pánu umírají atd. Některé chybějící litinové kříže jsou nahrazeny a nahrazovány "plastem" - laminátovou pryskyřicí. Přední plocha podstavce či nástavce bývá zdobena rámováním, někdy je zde vytesán letopočet, iniciály, grafický symbol (srdce, kříž, meč, sekyra atd.) později i delší texty.

Obrázek č.32 Kaplička

Barokní kaple sv. Jana Nepomuckého na každé její vnější stěně je portrét evangelisty. Zděná kaplička na návsi má čtvercový půdorys se zaoblenými rohy každé její vnější stěně je ozdobena portréty evangelistů Marek, Matouš, Lukáš Jan. Čelní pohled zvýrazňují vstupní dvoukřídlé dřevěné prosklené dveře s mříží lemované šambránou. Boční stěny jsou prolomeny barokním oknem s mříží zdobené paspartou, zadní stěna je datována letopočtem 1913. Mansardová plechová střecha je završena dřevěnou oplechovanou zvoníčkou s křížkem.

Název projektu:

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

<p>Městec</p> <p>Obrázek č.33 Kaplička</p>	<p>Kaplička v Městci byla postavena roku 1884. O její stavbě začal jednat výbor obyvatel Městce v březnu téhož roku. Na stavbu kapličky byla uspořádána sbírka. Místní obyvatelé se složili částkou 266 zlatých a 15 krejcarů. Zbytek potřebné částky, tedy 583 zlatých a 99 krejcarů, se doplatilo z obecní pokladny. Stavba byla dokončena a slavnostně vysvěcena v červenci 1884 farářem Josefem Bezděkem. Do dnešních dní je kaplička zasvěcena Navštívení Panny Marie. Po vesnici hráli flašinetáři a večer se všichni přesunuli do hostince, kde se tančilo až do rána. V dnešní době se tato tradice již nedrží.³⁰</p>
 <p>Obrázek č.34 Pomník</p>	<p>Pomník padlým je osázen na návsi v blízkosti kaple. Oplocen je jednoduchým železným plotem, který je usazen do železobetonových sloupků. V dřívku díla jsou vytesaná jména padlých a vrchní strana je zdobená vlysem. V pyramidě je osázeno kovové písmo, nad ním je státní znak, zdoben zlatými ratolestmi.³¹</p>
 <p>Obrázek č.35. Kříž</p>	<p>Kříž severně od Městce Kříž posazen na vysokém kamenném vícešupňovém podstavci, ve střední části je zapuštěna socha s dlouhým řaseným oděvem, v horní části podstavce je odstupňovaná segmentová římsa. Kovový kříž s Kristem završuje pamětihodnost s nečitelným nápisem.</p>
 <p>Obrázek č.36 Kříž</p>	<p>Kamenný kříž v poli u hlavní silnice je postaven na vícešupňovém zdobeném kamenném podstavci. Ve druhém stupni je výklenek pro vázu nebo sošku. V rozích jsou naznačeny gotické opěrné pilíře v horní části zdobený zubořez. Památku završuje Kristus na kříži.</p>

³⁰ Městys Chroustovice

³¹ www.kamenik.kvaaitne.cz

Název projektu:

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

Mentour	
 Obrázek č.37	<p>Zděná kaplička na návsi má obdélníkový půdorys uzavřený apsydou. Čelní pohled zvýrazňuje plné dvoukřídlé dřevěné dveře orámované paspartou, nad hlavní římsou je trojúhelníkový zděný štít se středovým nízkým půlkruhovým oknem. V roce 2021 je naplánovaná oprava střechy.</p>
 Obrázek č.38	<p>Kříž-materiál tvoří opracovaný kámen, či více kamenů, litina, zlacené či stříbřené detaily. Litinové kříže mívají základnu, podstavec (sokl), někdy nástavec a samotný litinový kříž. Některé chybějící litinové kříže jsou nahrazeny a nahrazovány "plastem" - laminátovou pryskyřicí. Přední plocha podstavce či nástavce bývá zdobena rámováním, někdy je zde vytesán letopočet, iniciály, grafický symbol (srdce, kříž, meč, sekýra atd.) později i delší texty.³²</p>

³² <https://www.drobnepamatky.cz/pametni-kriz>

3. Pamětihodnosti v Městysi Chroustovice

	<p>Kovový kříž v Chroustovicích na náměstí Josefa Haška. Na čtyřstupňovém podstavci je Kristus. Nejčastějším křížem v české krajině je litinový kříž na kamenném podstavci. Tyto kříže se objevují od 19. století, v rámci neustálé obnovy památek často na místech, kde dříve stály kříže dřevěné. Litinové kříže mohou mít opět řadu variant, liší se velikostí a výzdobou samotných křížů, výškou a tvarem podstavců. Velké množství litinových křížů bylo zničeno v letech 1948 až 1989, v některých lokalitách patrně programově. U některých objektů byla pouze uříznuta či utržena litinová část, podstavec byl ponechán na místě, často povalen. Většina litinových křížů byla postavena před rokem 1938³³.</p>
	<p>Památník Chroustovice V téměř každém sídle větším než osada, byl ve 20. a 30. letech 20. století postaven pomník místním padlým. V některých sídlech bylo postaveno víc pomníků padlým, svůj pomník mívala například Československá obec legionářská. Pomníky nebyly stavěny dle žádného jednotného vzoru a mají mnoho různých podob. Dá se říci, že co pomník padlým, to originál.³⁴</p>
	<p>Kovový kříž se nachází vedle kostela sv. Jakuba Většího. Kristus na kříži na trojstupňovém zděném podstavci, ve spodní části je výklenek pro sošku</p>
	<p>Fara byla původně dřevěné stavení, vystavěné roku 1660 na místě dřívější utrakvistické fary. Roku 1794 byla postavena nynější farní budova, a to hlavně nákladem Filipa Kinského. Je to jednopatrové stavení se znakem Kinských. Na přízemních oknech jsou rokokové mříže³⁵.</p>

³³ <https://www.drobnepamatky.cz/pametni-kriz>

³⁴ <https://www.drobnepamatky.cz/pomnik-padlym>

Obrázek <http://www.cervenavoda.cz/projekty-a-investice/pristresky-pro-turisty>

Obrázek č. 39-42 <https://www.drobnepamatky.cz/taxonomy/term/3552>

³⁵ <http://www.obec-chroustovice.net/mestys/informace-o-mestysi/historie/pametihodnosti/>

Obrázek č. 40 [https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98%C3%ADmskokatolick%C3%A1_farnost_Chroustovice#/media/Soubor:](https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98%C3%ADmskokatolick%C3%A1_farnost_Chroustovice#/media/Soubor:Fara_(Chroustovice).JPG)

Fara_(Chroustovice).JPG

4. Zhodnocení

Dle výše uvedeného přehledu kulturních památek a pamětihodností nelze jednoznačně uvažovat o jejich využití, spíše o jejich propagaci a podvědomí turistů. O kulturní památky v městysi Chroustovice je dobře pečováno a dle dostupných informací nejsou v plánu žádné investice na opravu nebo rekonstrukci kulturních památek. Opravu fasády by zasloužil kostel, ale bohužel není v majetku městyse. Ostatní pamětihodnosti v městysi i v příměstských částech tvoří kapličky, kříže a pomníky. Tyto drobné památky nejsou dobře propagovány a turisté a návštěvníci o nich často ani nevědí. Pro další rozvoj cestovního a kulturního dění je nutné zapojit tyto památky menšího významu do podvědomí budoucích návštěvníků prostřednictvím propagace jak na webových stránkách, Facebookových stránkách tak i ve zpravodaji. Informace o historii památek, které by byly doplněny o fotografie mohou být zobrazeny na letáku, který může být dostupný na Obecním úřadě a právě v knihobudce. Chybí zde celkové propojení Městyse Chroustovice a jejich místních částí z pohledu obyvatel i návštěvníků.

Jak tyto drobné památky zapojit do života občanů a do zájmů turistů?

- Den kapliček jednou v roce, v určitý den by mohli být kapličky otevřeny ve všech místních částech.
- Propagační leták, který by obsahoval soubor památek příměstských částí s výzvou návštěvy všech pamětihodností a splnění úkolů pro turisty i místní. (např. za splnění úkolů odměna hlavně pro děti na Městském úřadě.
- V den založení Svazku obcí Košumberska 4.12 exkurze autobusem s odborným výkladem o historii obce a místních pamětihodnostech ve všech členských obcích.
- Vyhotovení turistických známek, vizitek s vyobrazením zámku
- U každé památky instalovat informativní ceduli s fotografií nebo kresbou a podrobným popisem

4.1 Návrh informační tabule

- Mapa Městyse
- Historie
- Informace
- Památky
- Místa opočinu
- Ekostezka

Cena 2849,-

NAUČNÁ INFORMAČNÍ TABULE

Jednoduchá montáž- zabetonování do země, Rozměr tabule podle požadavků.

Obrázek č.43 Informační tabule

4. Místa pro trávení volného času

V Chroustovicích lze trávit volný čas sportem na workoutovém hřišti, kde je běžecký okruh, lezecká stěna a hřiště, avšak toto místo je spíše pro děti a mladistvé. Chybí zde odpočinkové místo, kde by návštěvníci (pěší, cyklisté) ale i místní si mohli odpočinout. Přístřešek pro turisty, kde by byli lavičky ale i stůl doplněn o výměnnou knihovnu.

Obrázek č. 44

ZAHRADNÍ ALTÁN PRO 6 OSOB Z KULATINY

Masivní zahradní altán, přístřešek pro cyklotrasy, nebo doplněk turistických cest, odpočívadlo pro turistiku. Tento altán vychází ze základní sedlové konstrukce střechy, je tvořen nosnou částí z půlkulatiny a je v provedení celodřevěné střechy. - na přání je možnost pokrýt střechu i jiným materiálem plech s podbitím nebo Falešný šindel v různém barevném provedení základní rozměr odpovídá provozu pro 6 osob-šířka stolu 70 cm délka stolu 170cm Délka lavičky 200 cm.

Cena 28 665,-

4.1 Kalkulace odpočinkového místa bez altánu

Obrázek č.45

Rozměry desek 1500x120x50mm

Konstrukce jekl: 60x60mm

Hmotnost 70 kg

ZAHRADNÍ SEZENÍ

Zinková ocelová konstrukce ošetřená vypalovanou barvou dle výběru dřevěné smrkové desky z masivu – povrchová úprava latí dřevo je ošetřeno barvou na dřevo. Soupravu lze ukotvit k zemi nebo zvolit variantu k betonování. Sada vhodná pro všechny typy prostor hlavně tam kde hrozí zvýšené nebezpečí vandalizmu, odolnost a pevnost této soupravy zaručuje její ocelová konstrukce z masivní oceli nebo zinkovaná. **Cena 6 299.-**

Název projektu:

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

Obrázek č.46

ODPADKOVÝ KOŠ DŘEVĚNÝ

barevné provedení konstrukce prášková barva RAL 9007, dřevěné prvky odstín pínie
základ koše tvoří stříbrná ocelová konstrukce s latěmi z masivního mořeného dřeva
vločka koše je z pozinkovaného plechu a díky dvěma vnitřním úchytům snadno vyjímatelná
koš je vhodný do parkových zón a míst veřejné zeleně
ve spodní části rámu připravené otvory lze tedy přišroubovat k pevnému podkladu

Cena 2152,-

Obrázek č.47

KNIHOBUDKA

místo pro knihy, které jsou určeny jak ke čtení pro turisty i místní ale také k výměně knih.
Materiál palubky, patka, okno, šindel

Cena 2500,-

Obrázek č.44 <https://2113231673.s1.eshop-rychle.cz/Turisticky-pristresek-FOX-III-d12.htm>

Obrázek 43,45 <https://www.tabule-vitriny.cz>

Obrázek 46 <https://www.abstore.cz/odpadkovy-kos-dreveny>

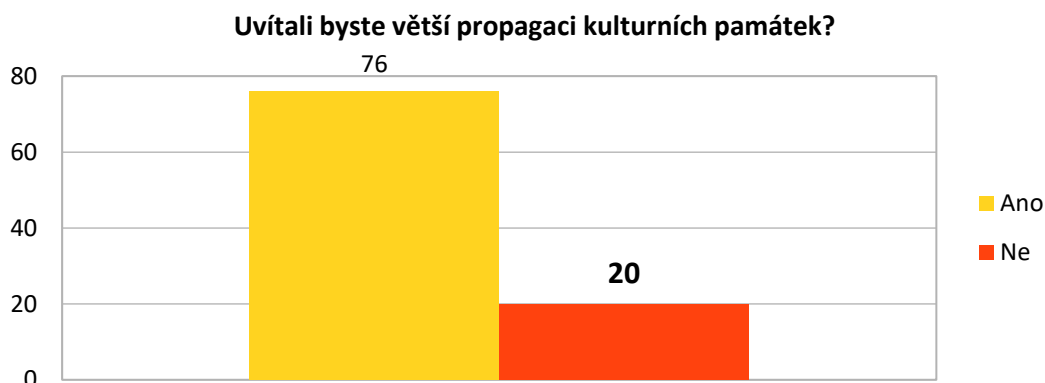
Obrázek č.47 <http://kolin.prubezne.cz/nazory/1349-vite-k-cemu-slouzi-knihobudka-myslite-ze-by-kolinu-take-slusela.html>

5. Dotazníkové šetření

Anonymní dotazník (cestovní ruch a kulturní památky) byl rozdán do schránek občanům 29.6-17.7. Také byl zveřejněn na webových stránkách obce a prostřednictvím odkazu na Svazku obcí Košumbersko. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 96 respondentů.

Graf č.1

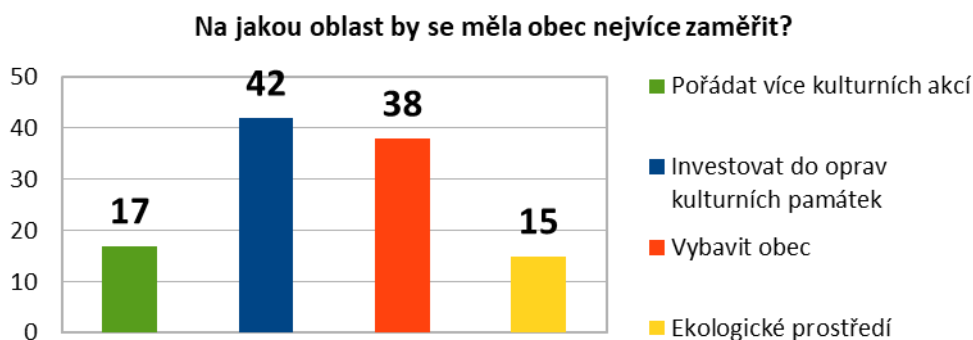

Tabulka č.2

Je dle Vašeho názoru v obci památka, budova, která potřebuje rekonstrukci?

Chroustovice	Fara, Kostel, fasáda MÚ
Mentour	Kaplička, křížek plot okolo křížku
Lhota u Chroustovic	Oprava zábradlí u řeky, bývala škola dům č. 42
Poděčely	Křížek, rybník dolní část
Městec	Obecní úřad, kaplička, křížek

Graf č.3

6. Závěr

Z dotazníkové šetření vyplývá, že městys Chroustovice by se měl více zaměřit na propagaci kulturních památek a pamětihodností. Na otázku viz Tabulka č.2 respondenti odpověděli, že by uvítali hlavně opravu fary, kostela a budovy úřadu. Dle Grafu č.3 by měla obec více investovat do oprav památek.

V městysi chybí místo odpočinku jako ro turisty ale i místní i obyvatelé. V případě, že vedení obce se rozhodne vybudovat toto odpočinkové místo přímo v centru nebo v některé z místních částí a zvýší propagaci jak kulturních památek ale i pamětihodnosti zvýší se zájem navštěvovat tyto památky. Obec může použít výše uvedeny soupis památek jako vhodnou propagaci například na webové stránky nebo do zpravodaje, a tak zvýší povědomí občanů o památkách v jejich obci.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Zámek areál

Obrázek č.2 Jz budova předzámčí

Obrázek č.3 Jv budova předzámčí

Obrázek č.4 Sz budova předzámčí

Obrázek č.5 Sv budova předzámčí

Obrázek č.6 Kamenné mostky

Obrázek č.7 Ohradní zeď s branou

Obrázek č.8. Fara objekt

Obrázek č.9 Fara areál

Obrázek č.10 Sloup se sochou P. Marie

Obrázek č.11 Zámek objekt

Obrázek č.12 Park

Obrázek č.13 Oplocení parku

Obrázek č.14 Rozcestník

Obrázek č.15 Most Jižní II.

Obrázek č.16 Most Jižní I.

Obrázek č.17 Kostel sv. Jakuba Většího

Obrázek č.18 Maštale

Obrázek č.19 Domek a sklípek

Obrázek č.20 Chlévy

Obrázek č.21 Zámek-areál

Obrázek č.22 Zámek-objekt

Obrázek č.23 Sýpka

Obrázek č 24 Socha sv. Jana Nepomuckého

Obrázek č. 25 Mohylník, archeologické stopy

Obrázek č.26 Stodola

Obrázek č.27 Zámek Březovice

Obrázek č.28 Křížek Poděčely

Obrázek č.29 Kaplička Lhota u Chroustovic

Obrázek č.30 Ocelový kříž Holešovice

Obrázek č.31 Kaplička Holešovice

Obrázek č.32 Kříž Mentour

Obrázek č.33 Kříž Holešovice

Obrázek č.34 Kaplička Holešovice

Obrázek č.35 Kaplička Městec

Obrázek č.36 Pomník Městec

Obrázek č.37 Kříž Městec

Obrázek č.38 Kříž Městec

Obrázek č.39 Kříž Chroustovice

Obrázek č.40 Památník Chroustovice

Obrázek č.41 Kříž Chroustovice

Obrázek č.42 Fara

Obrázek č.43 Informační tabule

Obrázek č.44 Zahradní altán

Obrázek č.45 Zahradní sezení

Obrázek č.46 Odpadkový koš

Obrázek č.47 Knihobudka

[Seznam Grafů](#)

Graf č.1 Uvítali byste větší propagaci kulturních památek?

Graf č.2 Na jakou oblast by se mělo město více zaměřit?

[Seznam tabulek](#)

Tabulka č.1 Je dle Vašeho názoru v obci památka, budova, která potřebuje rekonstrukci

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Název projektu:

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967